

Osuuskunnat muutosten kourissa

Etäkoulutussarja 2.9.2025

Osuuskunnat muutosten kourissa

Vuokrausratkaisut

Yhteisen palveluosuuskunnan perustaminen

Fuusiot

Hallinnon haasteet muutostilanteissa

Osuuskunnan elinkaari

Tavanomaisesti yrityksen elinkaareen kuuluu muutamia vaihteita:

1. Yritysidea
2. Yrityksen perustaminen ja toiminnan käynnistäminen
3. Toiminnan vakiintumisvaihe erilaisine kuolemanlaaksoineen
4. Kasvuvaihe
5. Taantumisvaihe / Uudistumisvaihe
6. Yrityksen (itsenäisen) toiminnan lakkaaminen

Osuuskunnan toimiala ja toiminnan tarkoitus

OKL 1 luku 5 §

Osuuskunnan toiminnan tarkoituksena on jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita taikka palveluita, jotka osuuskunta järjestää tytäryhteisönsä avulla tai muulla tavalla. Toiminnan tarkoituksesta voi säännöissä määrätä toisin.

Osuuskunta Sieppijärven Kyläverkko – 2 § TOIMIALA

Osuuskunnan toiminnan periaatteena on toimia voittoa tavoittelemattomasti ja tuottaa jäsenilleen osuuskunnan toimialaan liittyviä palveluja.

Osuuskunnan toimialana on hankkia, rakentaa, omistaa, ylläpitää, hoitaa, myydä ja vuokrata hallinnassaan olevaa tietoliikenneverkkoa (myöhemmin verkko) ja sen liittyviä. Osuuskunta voi ostaa, myydä, välittää, vuokrata ja tuottaa verkkoon liittyviä palveluja ja laitteita sekä siihen liittyviä atk- ja tietoliikennepalveluja, -ohjelmistoja ja -laitteita. Osuuskunta voi ostaa, myydä, vuokrata ja hallita kiinteistöjä, arvopapereita tai muuta omaisuutta. Osuuskunta voi myös hallinnoida tämän verkon luomiseen ja kehittämiseen tähtääviä hankkeita. Osuuskunnan tarkoituksena on verkon antamin edellytyksin tukea kestävästä kehitystä.

Vuokrausratkaisut

Valokuituosuuskuntien toiminnan kannalta olennaisia osa-alueita ovat verkko, käyttäjät ja toiminnan toteuttamiseen osallistuvat tahot

Valmis verkko käyttäjiineen on kiinnostava myös ulkopuolisten toimijoiden kannalta

Käyttäjien palveleminen ja verkon ylläpito saattavat kuormittaa yksittäisiä henkilöitä

Erilaiset vuokrausratkaisut ovat vaihtoehto itsenäiselle toiminnalle tai koko toiminnan myymiselle

- Vuokraamalla kapasiteettia osuuskunta hankkii lisätuloja
- Vuokraamalla koko verkon ja palvelupaketin osuuskunta siirtää toiminnan operointivastuun vuokralaiselle

Vuokrausratkaisut

Mitä vuokraamista suunniteltaessa on otettava huomioon:

- Kuka saa päättää vuokraamisesta ja missä laajuudessa
- Kuinka pitkiä vuokrasopimuksia tehdään
- Onko vuokraus eksklusiivista
- Onko vuokrasopimus muutettavissa, irtisanottavissa tai purettavissa
- Mitä vuokrasopimus sisältää
- Kenen vastuulla vuokrakohteen huolto ja ylläpito on
- Saako vuokralainen muuttaa vuokrakohdetta
- Saako vuokralainen edelleenvuokrata tai ottaa alivuokralaisia
- Mistä vuokrahinta koostuu

Vuokrausratkaisut

Tervolan Palveluverkot Oy vuokraa valokuituverkkonsa Napapiirin Kuituverkot Oy:lle 1.6.2025 lähtien

Tervolan kunnan omistama Tervolan Palveluverkot Oy on sopinut Neve Oy:n tytäryhtiö Napapiirin Kuituverkot Oy:n kanssa valokuituverkkonsa käytöstä. Omistus verkosta säilyy Tervolan Palveluverkot Oy:lla, mutta kesäkuusta alkaen Napapiirin Kuituverkot Oy vastaa verkon ylläpidosta ja valokuitupalveluiden toimittamisesta sekä asiakaspalvelusta. Muutoksen myötä alueen asiakkaiden palveluvalikoima laajenee sekä asiakaspalvelusta tulee nykyistä paikallisempaa. Yhteistyö lappilaisen Napapiirin Kuituverkot Oy:n kanssa mahdollistaa Tervolan Palveluverkot Oy:lle verkon kehittämisen ja laajentamisen, jolloin yhä useammat lappilaiset voivat hyödyntää häiriöttömiä tietoliikennepalveluita.

– Kehitämme ja investoimme edelleen omaa valokuituverkkoa, mutta verkon vuokraamisella Napapiirin Kuituverkot Oy:lle haemme leveämpiä hartioita operatiiviseen toimintaan ja asiakaspalveluun, kertoo Tervolan Palveluverkot Oy:n hallituksen puheenjohtaja Mika Simoska.

Yhteistyö kumppaneiden välillä on jo ennestään luontevaa, sillä Tervolan Palveluverkot Oy on aiemminkin työskennellyt Napapiirin Kuituverkot Oy:n asiantuntijoiden kanssa palveluverkkojen suunnittelussa. Molemmille osapuolille on myös hyvin tärkeää, että yhteistyön myötä valokuituverkot ja palveluiden tuottaminen pysyvät lappilaisissa käsissä kiivaasti muuttuvien valokuitumarkkinoiden keskellä.

– Olemme hyvin tyytyväisiä tästä yhteistyön syventämisestä Tervolan Palveluverkot Oy:n kanssa. Löysimme luontevan tavan ja roolituksen yhteistyölle, jossa Tervolan Palveluverkot Oy omistaa edelleen valokuituverkon ja me voimme paikallisena lappilaisena toimijana tarjota asiakkaille laadukkaat palvelut. Tämä vahvistaa entisestään asemaamme lappilaisena valokuitutoimijana alueella, kommentoi Neve Oy:n toimitusjohtaja Kristian Gullsten.

Napapiirin Kuituverkot Oy toimii jo yhdeksän eri kunnan alueella Lapissa, joten se tuntee hyvin lappilaisten tarpeet sekä paikallisen toimintaympäristön.

Yhteisen palveluosuuskunnan perustaminen

Yhteisyritys perustetaan palvelemaan kahden tai useamman yrityksen yhteistä tavoitetta joko toistaiseksi tai määräajaksi

- Oikeudellinen muoto ei ole välttämättä kovin merkityksellinen (osakeyhtiö tai osuuskunta voidaan yhtiöjärjestyksellä tai säännöillä muokata tarpeeseen sopivaksi)
- Omistus jakautuu suhteellisen tasaisesti
 - Tasaosuuksiin saattaa liittyä ongelmia esimerkiksi päätöksenteon lukkiutumisen tai epäoikeudenmukaisuuden kokemuksien myötä
- Omistus voi jakautua myös jonkin muun periaatteen mukaisesti
 - Omistajayhteisöjen koon mukaan (volyymi, jäsenmäärä tms.)
- Kaikkien osapuolten on syytä osallistua yhteisyrityksen ohjaukseen ja valvontaan
- Omistusta ja hallintoa voidaan muotoilla myös osakas- tai jäsensopimuksen keinoin

Yhteisen palveluosuuskunnan perustaminen

Osuuskunta yhteisyrityksenä

Yhteisyritys on itsenäinen oikeushenkilö

- Valitaan oma hallitus, jonka tehtävänä on huolellisesti toimien edistää kyseisen yhteisön etua
- Varat, velat ja muut sitoumukset ovat kunkin oikeushenkilön (kirjanpitovelvollisen) omia
- Hallinnolliset velvoitteet (kirjanpito, verotus, työsuhteet, muut lakisääteiset velvoitteet) ovat omia
- Oma rahaliikenne, ei oravannahkakauppaa
- Työnjako, velvollisuudet ja oikeudet suhteessa omistajayhteisöihin selkeäksi ja tasapuoliseksi
- Omistajien oikeuksia käytetään yhtiökokouksessa tai osuuskunnan kokouksessa, ei operatiivisessa toiminnassa

Yhteisen palveluosuuskunnan perustaminen

Osuuskunta yhteisyrityksenä

- Lukuisia hyviä esimerkkejä:
 - SEO eli Suomalainen Energiaosuuskunta
 - Salok Osk, yli 40 itsenäisen yrityksen hankinta- ja kehitysyhtiö
- OKL 5 luku 13 §

Jäsenellä on osuuskunnan kokouksessa yksi ääni kaikissa kokouksessa käsiteltävissä asioissa, jollei säännöissä määrätä toisin.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsenillä on erisuuruinen äänimäärä. Jäsenen äänimäärä saa olla suurempi kuin kaksikymmentä kertaa toisen jäsenen äänimäärä vain sellaisessa osuuskunnassa, jonka sääntöjen mukaan jäsenten enemmistön on oltava osuuskuntia tai muita oikeushenkilöitä tai jonka jäsenenä on sääntöjen mukaan oltava vähintään yksi julkisyhteisö (toisen asteen osuuskunta).

Pörssiosuuskunnan jäsen saa äänestää eri osuuksilla eri tavalla, jollei säännöissä määrätä toisin.

Fuusiot

Yritysjärjestelyiksi kutsutaan erilaisia yrityksen omistusrakenteeseen tai toimintaan tehtäviä (merkittäviä muutoksia)

- Osakekannan myyminen tai ostaminen
- Liiketoiminnan myyminen tai ostaminen
- Osakevaihto
- Jakautuminen
- Sulautuminen

Fuusiot

Sulautumisen saaminen vireille

OKL 20 luku 1 §

Osuuskunta (sulautuva osuuskunta) voi sulautua toiseen osuuskuntaan (vastaanottava osuuskunta), jolloin sulautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle osuuskunnalle ja sulautuvan osuuskunnan jäsenet ja osuuksien ja osakkeiden muut omistajat saavat sulautumisvastikkeena vastaanottavan osuuskunnan osuuksia ja osakkeita. Sulautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia.

- Kaikki varat ja velat siirtyvät vastaanottavaan yritykseen
- Sulautujan jäsenet ja omistajat saavat vastikkeena vastaanottavan osuuskunnan osuuksia ja osakkeita, rahaa, muuta omaisuutta, sitoumuksia tai näiden yhdistelmiä

Verohallinnon ohje Yritysjärjestelyt ja verotus – sulautuminen VH/6216/00.01.00/2024

Fuusiot

Sulautumisen saaminen vireille

OKL 20 luku 2 §

Kombinaatiosulautumisessa kaksi sulautuvaa yritystä perustavat uuden vastaanottavan yhtiön

Absorptiosulautumisessa yksi tai useampi yritys sulautuu yhteen vastaanottavaan yhtiöön – sulautuvat yhtiöt lakkaavat sulautumisessa

- Tytäryhtiösulautumisessa sulautumiseen osallistuvat yritykset omistavat sulautuvan/sulautuvien yritysten osakkeet eli käytännössä tytäryritys sulautuu emoyritykseen
- Kolmikantasulautumisessa yksi tai useampi sulautuva yritys sulautuu yhteen vastaanottavaan yritykseen, ja sulautumisvastikkeen maksaa jokin muu taho kuin vastaanottava yritys

Fuusiot

Sulautumisen saaminen vireille

OKL 20 luku 3 §

Sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien ja osakeyhtiöiden hallitusten on laadittava kirjallinen sulautumissuunnitelma, joka on päivättävä ja allekirjoitettava. Kolmikantasulautumisessa myös sulautumisvastikkeen antajan on allekirjoitettava sulautumissuunnitelma.

1. Osalliset
2. Selvitys sulautumisen syistä
3. Sääntöjä ja toimielinten jäsenten valintaa koskevat ehdotukset
4. Sulautumisvastiketta koskevat ehdotukset
5. Selvitys varoista, veloista ja omasta pääomasta sekä niiden arvostamisesta, vaikutukset vastaanottavan osuuskunnan taseeseen
6. Selvitys osuuksien ja osakkeiden lukumäärästä
7. Selvitys yrityskiinnityksistä ja pääomalainoista
8. Ehdotus täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta
9. Ehdotus muista mahdollisista ehdoista

PI-johtamiskoulu

Fuusiot

Sulautumisen saaminen vireille

OKL 20 luku 4 §

Tilintarkastajan lausunto

OKL 20 luku 5 §

Sulautumissuunnitelma on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa suunnitelman allekirjoittamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä 4 §:ssä tarkoitettu lausunto.

Ilmoituksen tekevät sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat yhdessä. Tytäryhteisösulautumisessa ilmoituksen tekee emo-osuuskunta.

Sulautuminen raukeaa, jos ilmoitusta ei tehdä määräajassa tai rekisteröiminen evätään.

Fuusiot

Sulautumisen saaminen vireille

OKL 20 luku 6 §

Velkojen oikeus vastustaa sulautumista

Kuulutus velkojille neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman allekirjoittamisesta

Rekisteriviranomaisen on julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää ja rekisteröitävä kuulutus viran puolesta

OKL 20 luku 7 §

Osuuskunnan ja osakeyhtiön on viimeistään kuukausi ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus sellaisille 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuille tunnetuille velkojilleen, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröintiä . . .

Fuusiot

Sulautumisesta päättäminen

OKL 20 luku 9 §

Sulautuvassa osuuskunnassa sulautumisesta päättää osuuskunnan kokous. Tytäryhteisösulautumisesta päättää kuitenkin sulautuvan osuuskunnan tai osakeyhtiön hallitus.

Vastaanottavassa osuuskunnassa sulautumisesta päättää hallitus. Jos vastaanottavalla osuuskunnalla on vähemmän kuin yhdeksän kymmenesosaa sulautuvan osuuskunnan tai osakeyhtiön osuuksista ja osakkeista, sulautumisesta päättää kuitenkin osuuskunnan kokous, jos sitä vaativat jäsenet, joilla on vähintään yksi kahdeskymmenesosa kaikkien jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä. Kaikkien jäsenten kokonaisäänimäärää laskettaessa ei oteta huomioon osuuksia ja osakkeita, jotka kuuluvat osuuskunnalle itselleen tai osuuskunnan tytäryhteisölle.

Sulautumisesta päättävä osuuskunnan kokous on pidettävä tai hallituksen sulautumispäätös tehtävä neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman rekisteröimisestä, tai sulautuminen raukeaa. Osuuskunnan kokous on kuitenkin pidettävä viimeistään kuukautta ennen 6 §:ssä tarkoitettua määräpäivää, elleivät osuuskunnan kaikki jäsenet sekä mahdolliset muut osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden osuuksiin ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijat ole luopuneet oikeudestaan vaatia osuuden palautusta tai lunastamista.

Osuuskunnan kokouksen päätös sulautumisesta on tehtävä 5 luvun 29 §:ssä tarkoitetulla määräenemmistöllä.

Fuusiot

Sulautumisesta päättäminen

OKL 20 luku 10 § 1 ja 3 mom

Kutsua sulautumisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kokouskutsuajasta säädetään 5 luvun 21 §:ssä.

Jos vastaanottavalla osuuskunnalla on vähemmän kuin yhdeksän kymmenesosaa sulautuvan osuuskunnan tai osakeyhtiön osuuksista ja osakkeista ja osuuskunnan kokousta ei vastaanottavassa osuuskunnassa kutsuta koolle, sulautumisesta on ilmoitettava jäsenille samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Osuuskunnan kokonaisäänimäärää laskettaessa ei oteta huomioon osuuksia ja osakkeita, jotka kuuluvat osuuskunnalle itselleen tai osuuskunnan tytäryhteisölle. Jäsen voi kuukauden kuluessa ilmoituksesta kirjallisesti vaatia, että sulautumisesta on päätettävä osuuskunnan kokouksessa.

Fuusiot

Sulautumisesta päättäminen

OKL 20 luku 11 §

Seuraavat asiakirjat on vähintään kuukauden ajan ennen sulautumisesta päättävää osuuskunnan kokousta ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen toimittamisesta lähtien pidettävä jäsenten sekä muiden osuuden ja osakkeen omistajien ja optio-oikeuksien ja muiden osuuksiin tai osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoiden nähtävänä kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan pääkonttorissa tai internetsivuilla sekä asetettava nähtäväksi osuuskunnan kokouksessa:

- 1) sulautumissuunnitelma;
- 2) kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan ja osakeyhtiön viimeksi päättyneen tilikauden tilinpäätös, toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus;
- 4) kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan ja osakeyhtiön viimeisen tilikauden jälkeen mahdollisesti tekemät varojen jakamista koskevat päätökset;
- 5) kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan ja osakeyhtiön viimeisen tilikauden jälkeen laaditut osavuosikatsaukset;
- 6) kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan ja osakeyhtiön hallituksen selostus tilinpäätöksen tai osavuosikatsauksen jälkeisistä osuuskunnan tai osakeyhtiön asemaan olennaisesti vaikuttavista tapahtumista; sekä
- 7) kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan ja osakeyhtiön osalta 4 §:ssä tarkoitettu tilintarkastajan lausunto sulautumissuunnitelmasta.

Fuusiot

Sulautumisesta päättäminen

OKL 20 luku 12 § 2 mom

Jos sulautumista ei hyväksytä sulautumissuunnitelman mukaisesti muutoksitta kaikissa sulautumiseen osallistuvissa osuuskunnissa, sulautuminen raukeaa. Päätös sulautumisen hylkäämisestä tai sulautumisen raukeaminen on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi.

OKL 20 luku 13 §

Sulautuvan osuuskunnan jäsenen sekä sellaisen muun osuuden omistajan, joka ei ole kannattanut sulautumispäätöstä, oikeudesta osuuden palautukseen säädetään 5 luvun 35 §:ssä.

Jos jäsenyys päättyy tai osuus irtisanotaan myöhemmin kuin 30 päivän kuluttua sulautumispäätöksestä, osuuden palautukseen sovelletaan vastaanottavan osuuskunnan jäseniä ja osuuksia koskevia 17 luvun säännöksiä ja sääntöjen määräyksiä. Sama koskee palautusta silloin, kun jäsen tai osuuden muu omistaja on kannattanut sulautumispäätöstä.

Osuuksien palautusten maksamisesta vastaa vastaanottava osuuskunta. Sulautuvan osuuskunnan on viipymättä ilmoitettava tälle osuuksien palautusten määrästä.

Fuusiot

Sulautumisen täytäntöönpano

OKL 20 luku 15 §

Sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien on tehtävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta kuuden kuukauden kuluessa sulautumista koskevasta päätöksestä tai sulautuminen raukeaa.

OKL 20 luku 16 § 1-2 mom

Rekisteriviranomaisen on rekisteröitävä sulautuminen, jos velkoja ei ole vastustanut sulautumista taikka jos velkoja on tuomioistuimen tuomion mukaan saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on ilmoitettava tästä osuuskunnalle viipymättä määräpäivän jälkeen. Velkojan vastustaessa sulautuminen raukeaa kuukauden kuluttua määräpäivästä. Rekisteriviranomaisen on kuitenkin lykättävä asian käsittelyä, jos osuuskunta osoittaa kuukauden kuluessa määräpäivästä panneensa vireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan, taikka jos osuuskunta ja velkoja yhdessä pyytävät asian käsittelyn lykkäämistä.

OKL 20 luku 17 § 1 mom

Sulautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle osuuskunnalle, kun sulautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Samanaikaisesti sulautuva osuuskunta purkautuu ja kombinaatiosulautumisessa vastaanottava osuuskunta syntyy.

Fuusiot

Sulautumisen täytäntöönpano

OKL 20 luku 18 §

Sulautuvan osuuskunnan hallituksen ja toimitusjohtajan on mahdollisimman pian sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty osuuskunnan kokouksessa (lopputilitys). Jos osuuskunnassa on lain tai sääntöjen mukaan velvollisuus valita tilintarkastaja tai toiminnantarkastaja, lopputilitys on annettava tilintarkastajille ja toiminnantarkastajille, joiden on kuukauden kuluessa annettava lopputilitystä koskeva tilintarkastuskertomus tai toiminnantarkastuskertomus.

Hallituksen on viivytyksettä 1 momentissa tarkoitettujen toimien jälkeen kutsuttava jäsenet kokoukseen vahvistamaan lopputilitys. Kokoukseen sovelletaan, mitä osuuskunnan kokouksesta säädetään.

Lopputilityksen rekisteröimiseen sovelletaan, mitä 8 luvun 10 §:ssä säädetään tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen rekisteröimisestä.

OKL 20 luku 19 §

Vaikka sulautuminen on rekisteröity, se peruuntuu, jos sulautumispäätös tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukaan on pätemätön. Sulautuva osuuskunta ja vastaanottava osuuskunta ovat yhteisvastuussa sellaisesta vastaanottavan osuuskunnan velvoitteesta, joka on syntynyt sulautumisen rekisteröimisen jälkeen mutta ennen tuomion rekisteröimistä.

Hallinnon haasteet muutostilanteessa

Mitä hallinnon haasteita sisältyy erilaisiin muutostilanteisiin?

- Toimivalta – kuka saa päättää mistäkin asiasta ja missä vaiheessa
 - Hallituksen yleistoomivaltaan kuuluvat myös merkittävät ja strategiset päätökset
 - Hallituksen huolellisuutta ja vastuuta arvioidaan ns. Business Judgement Rulen eli liiketoimintapäätössäännön valossa
 - Huolellisesti harkittu ja valmisteltu päätös
 - Tehty osuuskunnan intressissä
 - Ei ole itsestään selvästi epälooginen tai irrationaalinen
- Osuuskuntakokoukselle kuuluvat:
 - osuuskunnan tarkoituksen tai toimialan olennainen muuttaminen tai toiminnan jatkaminen ylisäännöissä määrätyn ajan
 - osuuskunnan sulautuminen, jakautuminen, muuttaminen toiseen yritysmuotoon taikka osuuskunnan asettaminen selvitystilaan, selvitystilan lopettamista tai osuuskunnan poistaminen rekisteristä

Hallinnon haasteet muutostilanteessa

Mitä hallinnon haasteita sisältyy erilaisiin muutostilanteisiin?

- Aie- ja esisopimukset – kuinka pitkälle asioita voidaan valmistella kuulematta jäseniä?
 - Valmistelutoimissa syntyy kustannuksia
 - Erilaiset sopimukset saattavat synnyttää umpikujatilanteita (esim. yksinoikeus)
 - Hallituksen mahdollinen vahingonkorvausvelvollisuus ei poista sitoumuksen velvoitteita, jos ne ovat muutoin päteviä
 - Jäsenten oikeus saada osuuskunnalta toimialan ja toiminnan tarkoituksmääräyksen mukaisia palveluita
- Salassapito
 - Osuuskunnan johto (hallintoneuvosto, hallitus, toimitusjohtaja) ovat tehtävänsä puolesta salassapitovelvollisia
 - Jäsenet sen sijaan eivät ole jäsenyyden perusteella salassapitovelvollisia

Hallinnon haasteet muutostilanteessa

Mitä hallinnon haasteita sisältyy erilaisiin muutostilanteisiin?

- Kenen etu muutostilanne tai järjestely on?
 - OKL 1 luku 8 §: Osuuskunnan johdon on huolellisesti toimien edistettävä osuuskunnan etua.
 - Osuuskunnan etu
 - Yksittäisten jäsenten tai jäsenryhmien etu
 - Kaikkien jäsenten keskimääräinen etu
- Taloudellisen hyödyn ja tappion jakaminen
 - Toimivan osuuskunnan varat kuuluvat osuuskunnalle itselleen
 - Purkautuvan osuuskunnan säästö jaetaan perustilanteessa jäsenille näiden pääluvun mukaan

Osallistujakysymys

Kysymys: Meillä ongelmana on jo nyt vuosikokousten osallistuminen. Käytännössä hallitus istuu sielläkin juuri toimivaltaisena ilman yhtään ulkopuolista jäsentä. Miten sulautumiskäsittelyssä käy, jos ok-kokouksessa on vain hallitus. Onko päätös pitävä?

Vastaus pääpiirteissään, ei täydellisin perusteluin:

Osuuskunnan kokouksen päätöksentekovaatimuksissa ratkaisevaa on osuus kokouksessa annettavista äänistä.

- OKL 5 luku 28 § tavallinen enemmistöpäätös: . . . päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut **yli puolet annetuista äänistä**, jollei tässä laissa säädetä toisin.
- OKL 5 luku 29 § määräenemmistöpäätös: . . . päätökseksi tulee ehdotus, jota on kannattanut **vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä**.
- OKL 5 luku 30 § erityinen määräenemmistöpäätös: pätevän päätöksen edellytyksenä on **niiden jäsenten kannatus, joilla on vähintään yhdeksän kymmenesosaa kokouksessa annetuista äänistä**.

Siis kokouksessa **annettavat äänet** ratkaisevat

- Eivät välttämättä ne äänet, jotka kokouksessa ovat edustettuina, koska ääntä ei ole pakko käyttää
- Puhumattakaan kaikista osuuskunnan jäsenten käytettävissä olevista äänistä, koska kaikki jäsenet eivät tule kokoukseen

Osallistujakysymys

Edellytyksenä on lisäksi, että

- Kokous on kutsuttu koolle oikeaa **kutsuaikaa** noudattaen
 - OKL 5 luku 20 §: Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää sen mukaan, mikä niistä on aikaisin . . .
 - OKL 5 luku 21 §: Kokouskutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää, jos kokouksessa käsitellään: . . . (jos ajatellaan nimenomaan yritysjärjestelyitä, niin tämän pykälän 9 kohdan mukaan tämä erityinen kutsuaika koskee sulautumista, jakautumista jne.)
 - OKL 20 luku 10 § 1 mom: Kutsua sulautumisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kokouskutsuajasta säädetään 5 luvun 21 §:ssä.

Osallistujakysymys

Edellytyksenä on lisäksi, että

- Kokous on kutsuttu koolle oikeaa **kutsutapaa** noudattaen

OKL 5 luku 22 §: Jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa, on lähetettävä kirjallinen kokouskutsu, jollei säännöissä määrätä toisin.

Sen lisäksi, mitä säännöissä määrätään, jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa, on lähetettävä kirjallinen kutsu tai kutsu on toimitettava muulla yleisesti jäsenten tiedoksi tulevalla tavalla, jos kokouksessa käsitellään 21 §:ssä tarkoitettua asiaa.

Jokaiselle osuuden ja osakkeen omistajalle on toimitettava kirjallinen kutsu osuuskunnan kokoukseen siten kuin 1 ja 2 momentissa säädetään, jollei säännöissä muun kuin 32 §:ssä tarkoitetun asian osalta määrätä toisin.

- Jos säännöissä ei muuta ole määrätty, kokouskutsu on toimitettava edellä mainitusti (on mahdollista, että esimerkiksi sähköpostikutsu on määrätty säännöissä hyväksyttäväksi tavaksi)

Osallistujakysymys

Edellytyksenä on lisäksi, että

- Kokous on kutsuttu koolle **oikeansisältöisellä kutsulla**
 - OKL 5 luku 19 § 1 mom: Kokouskutsussa on mainittava osuuskunnan nimi, kokousaika ja -paikka sekä **kokouksessa käsiteltävät asiat. Jos kokouksessa käsitellään sääntöjen muuttamista tai 21 §:ssä tarkoitettua asiaa taikka uusien osuuksien tai osakkeiden antamista tai omien osuuksien tai osakkeiden hankkimista tai lunastamista, kutsussa on mainittava päätösehdotuksen pääasiallinen sisältö** sekä se, annetaanko, hankintaanko tai lunastetaanko osuuksia tai osakkeita suunnatusti. Kokouskutsun sisällöstä säädetään lisäksi: . . .
- Kokouksen järjestämistä koskevien käytännön asioiden lisäksi tärkeintä on se, että kokouksessa ei voida päättää sellaisesta asiasta, jota ei ole mainittu ja tarvittaessa käsiteltäväksi kokouskutsussa
- Huom. OKL 20 luku 11 §: Kuukauden ajan ennen sulautumisesta päättävää osuuskunnan kokousta esillä ja saatavilla pidettävät asiakirjat!

Osallistujakysymys

Edellytyksenä on lisäksi, että

- Kokous järjestetään **oikeassa paikassa:**

OKL 5 luku 17 § 1 ja 2 mom: Osuuskunnan kokous on pidettävä osuuskunnan kotipaikassa, jollei säännöissä määrätä toisesta paikkakunnasta. Kokous voidaan erittäin painavista syistä pitää muullakin paikkakunnalla.

Hallitus voi päättää, että 1 momentissa tarkoitettuun osuuskunnan kokoukseen saa osallistua myös siten, että jäsen voi käyttää täysimääräisesti luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätösvaltaansa tietoliikenneyhteyden ja muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana, jollei säännöissä rajoiteta tai kielletä tällaisen kokouksen järjestämistä.

Hallitus voi päättää myös, että osuuskunnan kokous järjestetään ilman kokouspaikkaa siten, että jäsenet käyttävät luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätösvaltaansa ajantasaisesti tietoliikenne-yhteyden ja teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana. Edellytyksenä on, että sääntöjen mukaan osuuskunnan kokous on järjestettävä tai voidaan järjestää näin.

- Osuuskunnan kokous on siis järjestettävä määrättyssä paikassa ellei etäkokousmahdollisuutta ilman kokouspaikkaa ole erikseen säännöissä ole mahdollistettu

Osallistujakysymys

Summa summarum:

- Jos osuuskunnan kokous on kutsuttu oikeaa kutsuaikaa ja -tapaa noudattaen, kokouksessa käsiteltävä asia on otettu kokouskutsuun riittävän laajasti kuvattuna, kokous kokoontuu sääntöjen mukaan oikeassa paikassa, päätettävä asia kuuluu osuuskunnan kokouksen toimivaltaan (kuten sulautuminen) ja asia on päätetty kyseiseen asiaan soveltuvaa annettujen äänien enemmistövaatimusta noudattaen, tehty päätös on pätevä.
- Ei ole hyvä asia, että sulautumispäätöstä on tekemässä ainoastaan hallituksesta koostuva osuuskunnan jäsenten joukko, mutta kyse ei kuitenkaan siinä tapauksessakaan olisi esteellisestä päätöksenteosta

OKL 6 luku 4 §: Hallituksen jäsen ei saa osallistua hänen ja osuuskunnan välistä sopimusta koskevan asian käsitteelyyn. Hän ei myöskään saa osallistua osuuskunnan ja kolmannen välistä sopimusta tai sitoumusta koskevan asian käsittelyyn, jos hänellä on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa osuuskunnan edun kanssa. Mitä tässä pykälässä säädetään sopimuksesta, sovelletaan myös muuhun oikeustoimeen sekä oikeudenkäyntiin ja muuhun puhevallan käyttämiseen.

OKL 5 luku 15 § 1 mom: Jäsen tai hänen asiamiehensä ei saa äänestää asiassa, joka koskee vastuuvapauden myöntämistä jäsenelle, kannetta jäsentä itseään vastaan, jäsenen nostamaa kannetta osuuskuntaa vastaan, jäsenen vapauttamista vahingonkorvausvelvollisuudesta tai muusta velvoitteesta osuuskuntaa kohtaan taikka jäsenen ja osuuskunnan välistä sopimusta tai sitoumusta. Jäsen tai hänen asiamiehensä ei myöskään saa äänestää asiassa, joka koskee kannetta muuta henkilöä vastaan, tämän vapauttamista velvoitteesta osuuskuntaa kohtaan tai tämän ja osuuskunnan välistä sopimusta tai sitoumusta, jos jäsenellä on asiassa odotettavana olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa osuuskunnan edun kanssa.

Koulutussarja päättyy

Palautelomake aiempaan tapaan.

Mahdollisuus laittaa päivän aiheista kysymyksiä – jos niihin voi kohtuudella vastata yleisluontoisesti, kysymykset ja vastaukset liitetään esitysmateriaalin loppuun.

Seuraava tilaisuus 27.9.2025 Simossa.

Kiitos osallistumisesta, palataan asiaan!

Pauli Keränen, OTM, KTM
Toimitusjohtaja, Pellervo-Instituutti Oy

Yhteystiedot:
045 642 1223
pauli.keranen@pellervo.fi

